

І. М. Янголь

Куликівський район

КУЛИКІВСЬКИЙ РАЙОН – район, що знаходиться у центральній частині Чернігівської області. Межує з Черніг., Менським, Борзнян., Ніжин., Носів. і Остер. р-нами Черніг. обл. Утвор. 1923. Неодноразово ліквідовувався та відновлювався, у сучас. межах існує від 1966. Жит. потерпали від голодомору 1932–33, зазнали сталін. репресій. Від вересня 1941 до вересня 1943 – під нім.-фашист. окупацією. Площа 944 км². За переписом насел. 2001, проживали 22 544 особи (складає 82,9 % до 1989); станом на 2015 – 17 471 особа; переважно українці. У складі р-ну – смт [Куликівка](#) та 621945.png24 сільс. насел. пункти. Лежить у Черніг. Поліссі, в межах *Придніпровської низовини*. Поверхня – пологохвиляста алювіал. рівнина, ускладнена прохід. долинами, западинами. Є поклади глини та піску. Осн. річка – [Десна](#) (впадає в [Дніпро](#)) з притоками [Вересоччю](#), Смолянкою та Леданню. Ґрунти переважно ясно-сірі лісові та дерново-підзолисті (75 % пл. р-ну), решта – лучні, лучно-болотні, болотні та чорноземи опідзолені. Осн. лісоутворюючі породи: дуб, липа, осика, береза, ясен, клен. С.-г. угіддя складають 79,2 % від заг. території р-ну, ліси та ін. лісовкриті площі – 10,2 %, відкриті заболочені землі – 6,0 %. Розвинуті переробна пром-сть і аграр. сектор, зокрема рослинництво зерн.-картопляр. (62,7 %) та тваринництво м'ясо-молоч. (34,3 %) напрямів. Працюють 26 агроформувань. Серед провідних – фермер. госп-во «Колос», приватне підприємство «Вимал-агро», ТОВ «Сіверське». У К. р. – 15 заг.-осв. і 10 дошкіл. закладів, профес. аграр. ліцей; рай. Будинок культури, 16 сільс. клуб. закладів, 18 б-к, [Куликівський краєзнавчий музей](#), муз. школа; центр. рай. лікарня, 6 амбулаторій, 5 фельдшер. і 5 фельдшер.-акушер. пунктів. Виходить г. «*Поліська правда*». Хор. колективу Горбів. сільс. Будинку культури та фольклор. ансамблю «Оберіг» Смолян. сільс. Будинку культури присвоєно звання «народний». Реліг. громади: УПЦ МП (17), адвентистів сьомого дня (1), християн віри євангельської (1). Діють жін. монастир Преподоб. Лаврентія УПЦ МП у с. Вересоч і реабілітац. центр для наркозалеж. осіб християн. церкви «Спасіння». Пам'ятки архітектури: Троїц. церква у с. Виблі (1892), школа у с. Дроздівка (кін. 19 ст.). Пobl. с. Виблі виявлено рештки поселень 5–2 тис. до н. е., 3–5 ст. і періоду Київ. Русі, pobl. с. Бакланова Муравійка – 2 поселення періоду Київ. Русі, pobl. с. Вересоч – 8 поселень доби палеоліту, бронзи, 3–5 і 11–13 ст., pobl. с. Вершинова Муравійка – поселення періоду Київ. Русі, pobl. с. Горбове – 2 поселення періоду Київ. Русі, pobl. с. Жуківка – поселення епохи неоліту, ранньозаліз. віку (3–1 тис. до н. е.), ранньослов'ян. часу та давньоруське, pobl. с. Ковчин –

городище та поселення періоду Київ. Русі, pobl. с. Салтикова Дівиця – поселення епохи бронзи (2–1 тис. до н. е.), ранньослов'янські та давньоруські, городище часів Київ. Русі, pobl. с. Смолянка – поселення періоду бронзи та Київ. Русі, pobl. с. Хибанівка – поселення неоліту, бронзи, ранньозаліз. віку та ранньослов'ян. часу. Серед видат. уродженців – директор С.-Петербур. мед.-хірург. академії С. Андрієвський (1760–1818; с. Салтикова Дівиця), історик, краєзнавець, громад.-політ. діяч [А. Верзилов](#), педагог [Л. Деполович](#) (обоє – с. Ковчин); баяніст, диригент, засл. діяч мистецтв УРСР [Г. Глотко](#) (с. Кладьківка); політ. діяч, економіст [В. Корж](#) (с. Дроздівка); Герої Рад. Союзу [І. Веремій](#) (с. Орлівка), І. Гончар (с. Смолянка), [В. Дитюк](#) (с. Салтикова Дівиця), [Я. Назаренко](#) (с. Хибалівка). У с. Салтикова Дівиця минули дит. роки держ. діяча [В. Масола](#).

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Куликівський район / І. М. Янголь // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51300>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).